

PREFACI

La primera vegada que vaig sentir el nom de Bruce Chatwin va ser quan el meu bon amic Jaume Ferrer m'atansava un llibre d'aquest escriptor anglès i em dirigia, com si es tractés d'un dard emmetzinat amb *curare*, les paraules següents:

-Si de veritat vols escriure literatura de viatges, has de llegir aquest paio.

El paio en qüestió va resultar ser un anglès nascut a Sheffield, l'any 1940, que havia treballat durant molts anys en la prestigiosa casa de subhastes Sotheby's. Un Nadal s'havia aixecat tremolós, a casa d'un amic, completament cec. Una sobreexposició intensa a l'estrès, ocasionat indubtablement per la feina, li havia provocat una crisi nerviosa galopant, per la qual havia perdut parcialment la visió. El metge li va receptar un viatge al Sudan com a teràpia de xoc.

-El que necessites és simplement repòs.

Prenent-se seriosament les prescripcions mèdiques, Chatwin va vagarejar durant més de quatre mesos per aquell país africà, on se li va despertar una curiosa inquietud que l'acompanyaria durant tota la resta de la seva vida: la passió pels nòmades, els viatges i l'etern moviment.

L'any 1974, la redacció del "Sunday Times", per a qui treballava des de feia dos anys, va rebre un curiós telegrama: "Me'n vaig a la Patagònia durant sis mesos".

Fruit d'aquell viatge va néixer el seu primer llibre. Publicat tres anys més tard a Anglaterra, l'èxit de *In Patagonia* va ser el motor propulsor que el va empènyer vers l'inici d'un nomadisme exemplar, amb el qual justificaria el seu propi neguit.

Va morir un fred gener de 1989 a Niça, a l'edat de quaranta-vuit anys.

Vaig mirar un cop més el volum que en Jaume m'havia deixat. Es tractava de la versió castellana del primer llibre de Chatwin, on una curiosa fotografia il·lustrava la portada, la qual mostrava el costellam d'un vaixell encallat en alguna part de les feréstegues costes patagòniques. L'escuma d'una onada amansida trencava sobre el casc escorat de fusta, mentre un cel gris i pesat s'arrossegava damunt seu. Unes lletres grogues anunciaven el títol: *En la Patagonia*.

Vaig apropar-me la fotografia de la portada fins gairebé a tocar del nas i vaig introduir-m'hi a dins...

-És això la Patagònia? -em vaig preguntar.

Ningú no em va respondre.

(...)

CAPÍTOL 5

Uns dos-cents cinquanta quilòmetres al sud de Bahía Blanca, sempre baixant per la llarguíssima Ruta 3, autèntica espina dorsal d'asfalt que recorre l'Argentina de punta a punta, hi ha dues poblacions distants entre si quatre quilòmetres. El camí que hi mena està emmarcat per una inesgotable pampa verda, que s'estén sobre una planura infinita on ramats de vaques Hereford pasturen tranquil·lament. Els dos nuclis són Carmen de Patagones i Viedma. El Río Negro els parteix mitjançant un pont de ferro amb les baranes taronges, passat el qual s'entra a la primera de les províncies patagòniques.

Vaig saber que ja era a la Patagònia, quan vaig veure el que era la Patagònia. A Buenos Aires algú m'havia dit: "*Es puro desierto, pura pampa, pura nada entre la nada... ¡Bah!*".

La vegetació aviat va minvar. El color verd que alimentava les vaques d'ecarn va anar desapareixent i el canvi no va ser gradual, sinó tràgic. Poca estona després de deixar enrere Viedma, el paisatge va experimentar la darrere de les metamorfosis, que li donaria un aspecte tediosament monòton durant molts i molts quilòmetres, ben bé fins arribar a l'Estret de Magallanes; i fins a tocar els boscos laterals de la serralada dels Andes, verd l'oest: aquesta era la Patagònia. Es tractava d'un vast desert espinós format per una gran varietat de plantes arbustives i herbàcies, totes elles adaptades a una pluviometria mitjana d'una 350 mm/any (menys d'1 mm/dia!), en un sòl de sorra granulosa i pols blanca. Podies fer tres-cents seixanta graus de volta sobre els teus peus sense deixar de contemplar en cap moment un infinit paisatge erm, que semblava inacabable, inabastable. El vent bufava glops de soledat.

No hi havia cap rètol de benvinguda.

Jo em preguntava: "Què té la Patagònia, que tant encisa el viatger?"